

da se je raz priznec učiteljem očitilo, da delajo točo. Tako se je gojilo sovraštvo do učitelja in do šole in tako je ostalo naše ljudstvo neizobraženo ter revno...

Za naše pokrajine so pri otvoritvi šole še druga vprašanja važna. In pri teh vprašanjih pridemo žalibog večkrat tudi z nekaterimi slovensko-štajerskimi učitelji v navskrižje. Mislimo na potrebo nemškega poduka v šoli. Vodo bi v Dravo nosili, ko bi zopet vse vzroke našli, zaradi katerih pripravljamo nemško šolo. Naj bode človek še tako hud Slovenec, to mora priznati, da človek brez nemščine nima bodočnosti. Vsak stan, od prvega do zadnjega, jo potrebuje. Delavec, — kajti domovina mu ne daje dovolj kruha, katerega si mora v nemških krajih iskati. Kmet, — kajti ako hoče biti strokovno izobražen, mora nemško znati. Uradnik, učitelj, duhovnik, — vsi morajo nemško znati. Kdo more to tajiti? Pri vojaki, v službi, doma in v tujini, povsod se potrebuje svetovni nemški jezik. In zato pravimo, da mora šola otroku priliko dati, priučiti si nemščine. Naši nasprotniki se temu z vsemi močmi opirajo. Oni se postavljajo na stališče, da je nemščina za ljudstvo nepotrebna in kdor jim tega ne veruje, temu mečejo polena med noge, tega psujejo in obrekujejo...

Ali ljudstvo je pri temu na naši strani. Na spodnjem Štajerskem skoraj ni več večje občine, v kateri ne bi stariši že za nemški poduk prosili. Z dvignjenimi rokami pridejo kmetski očetje prositi, da naj se njih otroke v nemške šole sprejme. Po mestih in trgih so nemške šole prenapolnjene. Ljudstvo uvideva potrebo znanja nemščine in zahteva šole, v katerih si bode deca vsega tega priučila, kar ji more služiti v življenju.

Hujskaci v nasprotju taboru pa se bojijo tega ljudskega glasa, čeprav je stara beseda opravičena: Ljudski glas, božji glas! Hujskaci hočejo izobraženost le za se in za svoje otroke. Ljudstvo pa naj bi po njih mnenju in po njih želji neumno ostalo...

Od hiše do hiše, od očeta do očeta romajo ti hujskaci, — v šoli v gostilni in v cerkvi agitirajo proti nemški šoli. Pač sami ne vejo, kako bi iztrgali poštnemu ljudstvu resnico iz srca in jo nadomestili z nevarno ter škodljivo lažjo.

Mi pa se tega ne bojimo. Napredna mesta in trgi nimajo nobenega dobička od tega, da hodijo kmetski okoliški otroci tja v nemške šole; nasprotno, meščani morajo plačavati za te otroke. Ali mi vidimo nadebudno kmetsko mladino, ki je zmožna za razvitek. Mi vidimo slabe gospodarske razmere, ki so deloma posledica slabe izobrazbe. Mi vidimo vse to in zato opozarjamo pametne stariše na potrebe časa.

Stariši! Vi ste odgovorni za bodočnost vaše dece, — pošiljajte jo torej v šolo in pošiljajte jo v dobro šolo!

Politični pregled.

Politični položaj je še vedno nespremenjen. Načelnik poljskega kluba je imel razne konference z voditelji obstrukcije. Ali ta posvetovanja niso imela nobenega uspeha. Tako se je še vedno bati, da bode v državni zbornici zaradi dr. Žlindre obstrukcija nadaljevana in delo onemogočeno. Da bi enkrat ljudstvo — pomeđlo!

Deželni zbori se bodo glasom časnih poročil za 22. in 23. septembra sklicali. Zborovali bodo okroglo en teden, kajti dne 5. oktobra bode baje državni zbor sklican.

Za vojake na manevrih. Večje denarne svote za vojake, ki se nahajajo na manevrih, naj se pošilja v denarnih pismih, ne pa po poštnih šekih ali nakaznicah. Manjši poštni uradi namreč dostikrat nimajo dovolj denarja, da bi take svote izplačali.

Cesar je potrdil izvolitev gosp. dr. H. Jabornega za župana mesta Celje. Te dni se bode novi občinski odbor sestavil.

Občinski svet Prage je te dni v Varšavo romal. S tem je hotel demonstrirati za združenje Čehov in panslavističnih ruskih Poljakov. Kakor se vidi, se veleizdajalski panslavisti vedno očitneje na svetlo upajo. In slovenski praki capljajo za njimi.

Grof pl. Aehrenthal. Cesar je imenoval našega ministra za zunanje zadeve za njegove službe pri izvršitvi aneksije Bozne ter Hercegovine dednim groom.

Slavnosti stoletnice na Tirolskem so se v šole, kakor je bilo to nameravano. Pod navdajšenjem vse dežele stopil je sivolasi naš vladar na tirolsko zemljo. Franc Jožef I. praznoval je s tirolskim narodom spomin junških bojev leta 1809. Takega navdušenja je celo naš vladar malokdaj doživel, kar je tudi sam opetovano povdarjal. Ob spomeniku Andreja Hofer je položil cesar krasni venec. Velikanska je bila tudi razsvetljava mesta Inomost.

Iredentovci, to je tisti Italijani, ki bi biliraje pod italijanskim nego avstrijskim žeslom, porabili so tudi praznovanje stoletnice tirolskih bojev v svrhu svojih demonstracij. V Trientu so naravnost napadli društva strelcev, ki so se k praznovanju v Inomost odpeljali. V raznih drugih mestih južne Tirolske so ti „italianissimi“ ponesnažili cesarske orle. Kakor se vidi, kažejo ti ljudje svoje sovraštvo proti državi in cesarju prav očitno.

Velika sodnijska razprava. V Rovigno je pričela velika razprava proti 36 obdolzencem. Glavni obtoženec je duhovnik Rota, ki je na nekem shodu vpil: „Vzemite puške in revolverje in streljajte; tudi zame puško sem!“ Vsi so obtoženi zaradi javnega nasilstva.

Cerkvena država in šola. Na Avstrijskem se ljudsko šolo vedno bolj krempljom klerikalizma izročuje. V drugih državah pa se je pričel boj za osvoboditev šole od klerikalnega jarma.

Zlasti se to na Nemškem opazuje. V Oldenburgu je zadnjič neki govornik med odobravanjem ljudstva dejal, da je klerikalstvo vedno razvoj ljudske šole motilo in oviralo. Dokazal je to s tem, da se je v cerkveni državi leta 1868 med 217.000 prebivalci pač na vsakih 30 enega duhovnika štel, da je pa med 100 prebivalci le eden čitati ali pisati znal. 400 cerkev je klerikalizem v Rimu sezidal, ali nobene šole ne. Po sebnosti cerkve klerikalcem v Belgiji žitje. Med časom klerikalne vlade, od l. 1884 do danes, se je na Belgijem 1500 učiteljev odpustilo, na dalje 800 splošnih ljudskih šol in 200 otroških vrtcev zaprlo. 175 občin v Belgiji nima nobene šole. Od otrok v starosti od 6 do 14 let jih 14% sploh nobene šole ne obiskuje. 13% vlamoskih in valonskih rekrutov ne zna pisati in brati.

Od 100 otrok jih gre samo 6. do 14. leta šolo itd. Iz teh števil je pač natanko razvidno, da hoče klerikalizem ljudstvo le povsod poneuiniti. Kajti le nevedno ljudstvo se da zatirati in izkoriščati in vladati. Boj proti klerikalizmu je torej odločni boj za šolo in za ljudstvo sploh.

Proti srbskemu princu, bivšemu prestolonasledniku Jurčku, vložil je urednik soc. lista „Zvono“ v Beogradu sodnijsko nagnanilo, v katerem trdi, da vozi Jurček s svojim avtomobilom po Beogradu tako hitro, da spravlja življenje drugih oseb v nevarnost. To je glasom srbske postave kaznovati z zaporem od 1 do 3 dni ali s globo do 30 dinarjev. Poleg tega je urednik Jurja nagnanilo, da je ta v svojem stanovanju bombo razstrelil, kar je bilo tudi za druge ljudi nevarno. Urednik zahteva kazensko postopanje proti princu Jurju in pravi, da bode policijo za radi preziranja postave nagnanilo, ako bi ne hotelo proti princu postopati. Lepe razmere, kaj?

Srbski princ — morilec? Srbski list „Zvono“ prinaša novico, da je princ Jurij svojega voznika tako pretepel, da bode ta bržkone umrl. Potemtakem je postal Jurij zopet morilec. Koliko dolgo bode ta morilec še nemoten okoli hodil?

Zeppelin v Berlinu. Zrak je premagal Grofu Zeppelinu se je posrečilo, da doseže svoj cilj. S krasno svojo vodilno zračno ladjo dosegel je svoj cilj Berlin. S tem je vprašanje zrakoplovstva rešeno. Zemljo smo premagali in v divjem tiru jo predrdrajonaše lokomotive. Morje smo premagali in ni ma za nasobnih težav in nobene grozote več. Zda je za velikansko iznajdbo grofa Zeppelina pred 1908 odobrili. Slišali smo, da se je moral namagan tudi zrak, — kakor ptica se dviga človek v visočine... Velikanska zmaga ženialnega človeškega uma nad naturo pomeni to delo nemškega grofa! In z imenom Zeppelin se pričinja nov oddelek zgodovine človečanstva.

Južno-afričanska unija. V južni Afriki so združile 4 dežele v novo zvezidno državo pod

žeslom Angleske. Te države so: Kap-kolonija, bivša Transvaal, Oranje-republika in Natal. Nova država je dvakrat tako velika kakor Avstro-Ogrska in šteje okroglo 5% milijone prebivalcev. **Zvinoreja na Balkanu.** Da pokažemo vse nevarnost, katere preti naši živinoreja vsled konkurence z balkanskimi državami, naj objavi vno sledeče zanimive številke:

	Prebivalci Govede v milijonih		
	Prebivalci	Govede	ovce
Avstro-Ogrska	45.4	16	10
Rumunska	6	2.6	1.7
Bulgarija	4	2.8	0.5
Srbija	2.7	1	0.9

Na podlagi teh števil je dokazano, da pride na vsakih 100 prebivalcev: Avstro-Ogrska 35, Rumunska 43, Bulgarija 70, Srbija 37. Iz teh števil je v prvi vrsti razvidno, da imajo balkanske države razmeroma preveč živine, ki jo hočejo vled tega seveda k nami izvažati. Vsed tega se moramo kmetje z vsemi močmi proti trgovinskimi pogodbami teh balkanskih držav braniti, kajti drugače se našo domaćo živinorejo uniči.

Pobožni „Junaki“ so Španjci. Ker jim v Maroku ni sreča mila, poslali so tja jetniške bataljone, katere bodejo porabili za „kanonofuter“. Tudi so dobili iz Anglie krvne pse, s katerimi se hočejo proti Kabilom boriti. Španjci se seveda ena najbolj pobožnih katoliških dežel.

Na Grškem imajo zdaj neprijetne politične razmere. Oficirji so namreč že pred leti stavili razne zahteve, ki se tudi proti kraljevski družini obračajo. Zda se vsled slabega izida spora s Turčijo zaradi Krete te zahteve ponovili. Prišlo je do sporov. Ministerstvo Rallis je vsled tega odstopilo. Tudi se splošno govori, da hoče kralj sam odstopiti. Končno se je oficirje vendar s tem pomirilo, da se je takoj zbornico sklicalo in objubile njih zahteve pretresti. Mislimo, da posnemajo grški oficirji svoje mladoturške tovarišče.

Japonska čez Kitajsko? Listi poročajo, da hoče Japonska sporazumno z Anglijo protektorat čez Kitajsko prevzeti. Rusija je baje prestala, da bi se temu braniti zamogla.

„Štajerčevi“ kmetski koledar za leto 1910.

To bode tretja izdaja našega koledarja. Doslej je bila naklada hitro razprodana. Vsed tega hodemo letos najmanj 6000 izvodov nastilniti.

Omenimo, da bode ta koledar zopet s tako lepim obširno vsebino kakor prejšnja leta izšel. Obsegal bode zopet leposlovne kakor gospodarske, članke in slike.

Rosebno važno je tudi inzeriranje v našem koledarju. Priporočamo torej tople vsem gostilničarjem, obrtnikom ter trgovcem, da inzerirajo v našem koledarju. Inzerate se sprejema najkasneje do 15. septembra.

Cena koledarja bode ednaka. Kdor hoče koledar zanesljivo dobiti, naj se pravočasno oglasi in naj pošlje denar s poštnino vred. Kdor bode 10 koledarjev prodal, dobi zopet enega zastonj.

Delujete, agitirajte za naš kmetski koledar!

Dopisi.

Iz gornje Radgone. (Delovanje prvaškega okrajnega zastopa.) Dne 30. junija imel je okrajni zastop občno sejo, na kateri so se računali leta pa 1908 odobrili. Slišali smo, da se je moral načelnik gledat nekaterih nejasnih točk zagovarjati. Pač pravo prvaško gospodarstvo! Mi kmetje se žalostnega srca spominjamo časov, ko je še napredni naš Wratschko okraju načeloval. „Slovenski gospodar“ in drugi lažnivi listi so mnogo pisarili o g. Wratschku in njegovemu gospodarstvu. Seveda nič dobrega, temveč vedno same